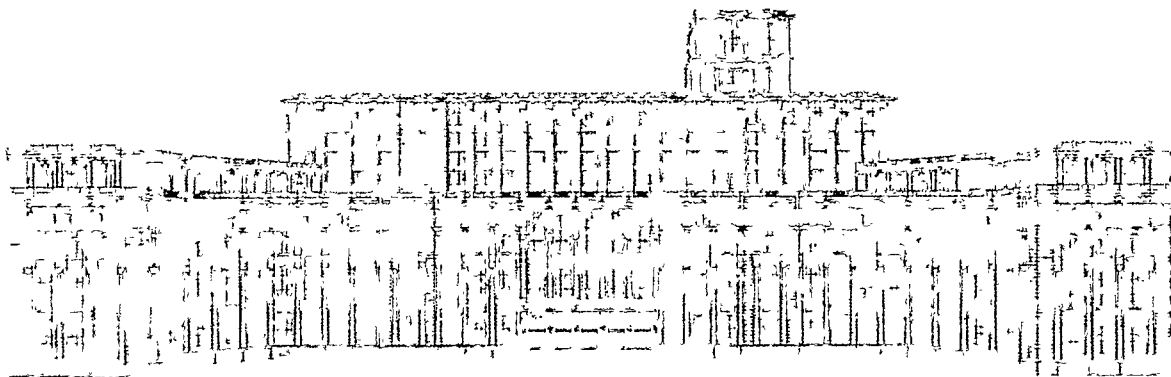

EXPUNERE DE MOTIVE

la propunerea legislativă **pentru modificarea
și completarea Legii nr. 179/2022 privind datele deschise
și reutilizarea informațiilor din sectorul public**

1. Contextul reglementării

La nivelul Uniunii Europene, domeniul datelor deschise și al reutilizării informațiilor din sectorul public este reglementat prin Directiva (UE) 2019/1024 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public. Aceasta stabilește cadrul juridic european pentru punerea la dispoziție a documentelor, datelor și informațiilor deținute de organisme din sectorul public și de anumite întreprinderi publice, în **scopul stimulării transparenței, inovării**, dezvoltării economiei datelor și creării de servicii publice și private bazate pe date.

Directiva (UE) 2019/1024 a fost transpusă în legislația națională prin Legea nr. 179/2022 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public. Această lege a reprezentat **un pas important** pentru crearea cadrului juridic național în materia datelor deschise, stabilind reguli privind reutilizarea informațiilor din sectorul public, condițiile de reutilizare, licențele, taxele, cererile de reutilizare, seturile de date cu valoare ridicată și Portalul național de date deschise, data.gov.ro.

Cu toate acestea, experiența aplicării Legii nr. 179/2022 arată că simpla consacrare a principiului reutilizării nu este suficientă pentru ca România să beneficieze efectiv de potențialul datelor publice. În practică, numeroase seturi de date sunt **greu de identificat, insuficient documentate, publicate în formate dificil de reutilizat, neactualizate, lipsite de API-uri, lipsite de metadate adecvate sau neînsoțite de informații clare privind licența, responsabilul instituțional și frecvența de actualizare**.

În același timp, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/138 al Comisiei stabilește **lista seturilor de date cu valoare ridicată** și condițiile concrete de publicare și reutilizare a acestora. Aceste seturi de date trebuie puse la dispoziție gratuit, în format prelucrabil automat, prin API și, unde este cazul, prin descărcare în masă. Prin urmare, cadrul național trebuie actualizat pentru a **asigura aplicarea efectivă, transparentă și verificabilă** a acestor obligații.

2. Necesitatea intervenției legislative

Legea nr. 179/2022 transpune cadrul european, dar are nevoie de consolidare pentru a produce efecte reale în administrația publică. Principala problemă nu este lipsa completă a reglementării, ci **lipsa unor mecanisme suficient de clare**, publice și executabile de conformare.

În forma actuală, legea nu instituie un mecanism suficient de puternic prin care să se poată verifica public, **în timp real** sau periodic, ce seturi de date cu valoare ridicată există, cine este responsabil pentru publicarea lor, dacă **sunt publicate**, dacă **sunt actualizate**, dacă **au API**, dacă **permit descărcare în masă**, ce licență au, ce metadata le descriu și care este **stadiul de conformare** al instituției responsabile.

De asemenea, actuala reglementare păstrează anumite soluții care trebuie corectate sau clarificate:

- a) **termenul de soluționare** a cererilor de reutilizare trebuie redus la 20 de zile lucrătoare, cu posibilitatea prelungirii o singură dată cu cel mult 20 de zile lucrătoare pentru cereri extinse sau complexe, opțiune care accelerează accesul la date în scopul reutilizării și apropie procedura națională de reperul prevăzut de cadrul european;
- b) **definiția formatului deschis** trebuie consolidată, astfel încât să reflecte caracterul independent de platformă și absența restricțiilor tehnice, juridice sau financiare care împiedică reutilizarea;
- c) **indicarea scopului** reutilizării nu trebuie să constituie o condiție de admisibilitate a cererii, întrucât datele deschise trebuie să poată fi reutilizate de oricine, în orice scop legal;
- d) Portalul național de date deschise trebuie să devină **evidența oficială** electronică pentru publicarea, inventarierea, actualizarea și monitorizarea seturilor de date;
- e) seturile de date cu valoare ridicată trebuie să fie urmărite într-un **registru public**, cu responsabil instituțional, stadiu de conformare, termene și blocaje declarate;
- f) instituțiile trebuie să desemneze **un responsabil pentru date deschise** și seturi de date cu valoare ridicată;

- g) sistemele informatice publice noi sau modernizate trebuie proiectate astfel încât **să permită exportul**, documentarea, publicarea, actualizarea și accesul automatizat la datele reutilizabile;
- h) **sancțiunile trebuie adaptate** la gravitatea neîndeplinirii obligațiilor privind seturile de date cu valoare ridicată, API-urile, metadatele, planurile de conformare și monitorizarea publică.

Prezenta propunere legislativă urmărește trecerea de la o abordare formală a datelor deschise la o abordare bazată pe responsabilitate, trasabilitate, verificare publică și reutilizare efectivă.

3. Principiile propunerii legislative

Propunerea legislativă are la bază următoarele principii:

☒ **Date publice reale, nu doar fișiere publicate formal**

Seturile de date trebuie să fie publicate într-o formă care permite reutilizarea efectivă: format deschis, metadate, licență clară, actualizare periodică, API, descărcare în masă, acolo unde este cazul.

☒ **Responsabilitate instituțională clară**

Pentru fiecare set de date cu valoare ridicată trebuie să existe o entitate responsabilă, un punct de contact administrativ și tehnic, un responsabil pentru date deschise și, dacă este cazul, un plan de conformare.

☒ **Transparență asupra conformării**

Publicul, mediul privat, societatea civilă, cercetătorii, presa și Parlamentul trebuie să poată vedea care instituții publică datele, care nu le publică, care sunt parțial conforme, unde există blocaje și ce termene de remediere au fost asumate.

☒ **Date deschise prin proiectare**

Sistemele informatice publice care colectează, administrează sau generează date reutilizabile trebuie proiectate de la început astfel încât să permită exportul, documentarea și publicarea acestor date. Statul nu trebuie să mai cumpere sisteme informatice care blochează datele publice în aplicații închise, nedocumentate sau imposibil de integrat.

☒ **Aliniere la dreptul Uniunii Europene**

Propunerea clarifică raportul dintre seturile de date cu valoare ridicată stabilite prin actele juridice ale Uniunii Europene și seturile de date cu valoare ridicată naționale prevăzute în anexa la Legea nr. 179/2022. În cazul suprapunerii, sunt respectate integral cerințele obligatorii stabilite prin dreptul Uniunii Europene, fără a fi înlăturate cerințele naționale suplimentare compatibile cu acesta.

4. Principalele soluții legislative propuse

Prezenta propunere legislativă aduce următoarele modificări și completări:

☒ **Corectarea definiției formatului deschis**

Se modifică definiția formatului deschis, pentru a stabili că acesta trebuie să fie independent de platformă și pus la dispoziția publicului fără restricții tehnice, juridice sau financiare care împiedică reutilizarea documentelor.

☒ **Eliminarea caracterului obligatoriu al scopului reutilizării**

Se modifică regimul cererii de reutilizare, astfel încât indicarea scopului reutilizării să fie opțională și să nu poată constitui condiție de admisibilitate. Această modificare consolidează principiul potrivit căruia datele deschise pot fi reutilizate de oricine, în orice scop legal.

☒ **Reducerea termenului de soluționare a cererilor**

Se stabilește termenul de 20 de zile lucrătoare pentru soluționarea cererilor de reutilizare, cu posibilitatea prelungirii o singură dată cu cel mult 20 de zile lucrătoare în cazul cererilor extinse sau complexe.

☒ **Transformarea data.gov.ro în evidența oficială electronică**

Portalul național de date deschise devine evidența oficială electronică pentru publicarea, inventarierea, actualizarea și monitorizarea seturilor de date care intră în domeniul de aplicare al legii. Transmiterea separată de tabele, situații sau rapoarte către Secretariatul General al Guvernului nu mai poate înlocui actualizarea informațiilor în portal.

☒ **Introducerea profilului standard al setului de date**

Fiecare set de date publicat sau indexat în portal trebuie să aibă un profil standard, care să includă cel puțin: denumirea, descrierea, entitatea responsabilă, punctele de contact, categoria tematică, temeiul publicării, licența, formatul, frecvența de actualizare, data ultimei actualizări, modalitatea de acces prin API, modalitatea de descărcare în masă, schema sau dicționarul de date, metadatele, istoricul versiunilor, indicatorii tehnici de calitate și statutul de set de date cu valoare ridicată.

☒ **Instituirea Registrului seturilor de date cu valoare ridicată**

Se instituie Registrul seturilor de date cu valoare ridicată, administrat prin data.gov.ro. Registrul va cuprinde seturile de date cu valoare ridicată, entitățile responsabile, seturile naționale corespondente, linkurile persistente, formatele, licențele, API-urile, descărcările în masă, frecvența de actualizare, punctele de contact, stadiul de conformare, blocajele declarate, termenele de remediere și data ultimei verificări.

Registrul va distinge între seturile de date cu valoare ridicată stabilite prin actele juridice ale Uniunii Europene și seturile de date cu valoare ridicată

naționale prevăzute în anexa la Legea nr. 179/2022. Pentru seturile care aparțin ambelor categorii se aplică integral cerințele obligatorii ale dreptului Uniunii Europene, fără a aduce atingere cerințelor naționale suplimentare compatibile cu acesta.

Structura Registrului este concepută astfel încât informațiile disponibile în acesta să poată fi utilizate și pentru îndeplinirea obligațiilor de monitorizare și raportare care decurg din dreptul Uniunii Europene, evitând instituirea unor mecanisme administrative paralele de raportare.

☒ **Introducerea interfeței publice de monitorizare**

Portalul național de date deschise va include o interfață publică de monitorizare a seturilor de date cu valoare ridicată, prin care vor fi afișate public informații privind numărul seturilor publicate, conforme, parțial conforme, neconforme, nepublicate, entitățile restante, existența API-urilor, existența descărcării în masă, calitatea metadatelor, licențele utilizate, termenele asumate și blocajele declarate.

☒ **Declarația de deținere sau nedeținere a datelor**

Entitățile publice și întreprinderile publice vor avea obligația de a actualiza în portal declarații de deținere sau nedeținere pentru fiecare set ori familie de seturi de date cu valoare ridicată. Astfel, instituțiile nu vor mai putea evita publicarea prin răspunsuri generale sau nefundamentate. Nedeținerea, deținerea parțială sau imposibilitatea publicării trebuie motivate.

Declararea nedeținerii unui set de date nu generează, prin ea însăși, obligația instituției de a crea, colecta sau produce un set de date care nu există, în lipsa unei obligații legale distincte în acest sens.

☒ **Planul de conformare**

Pentru seturile de date lipsă, incomplete, nepublicate sau neconforme, entitatea responsabilă va întocmi și actualiza un plan de conformare. Planul va include măsuri, termene, responsabil instituțional, resurse necesare, limitări juridice invocate, soluții alternative analizate și calendarul de publicare.

Pentru a împiedica prelungirea succesivă și netransparentă a termenelor, planurile de conformare vor avea un istoric public al versiunilor. Termenul inițial de remediere va rămâne vizibil, iar orice prelungire va trebui motivată și publicată înainte de expirarea termenului în vigoare. Portalul va afișa termenul inițial, termenul curent, numărul prelungirilor și motivele acestora.

☒ **Stabilirea stadiului de conformare**

Pentru fiecare set de date cu valoare ridicată va fi publicat un stadiu principal de conformare: conform, parțial conform, neconform, nepublicat sau nedeținut declarat. Separat vor putea fi afișați indicatori suplimentari privind situația setului de date: în curs de remediere, responsabilitate contestată, blocaj juridic, tehnic sau financiar ori termen depășit. Separarea celor două categorii

permite reflectarea corectă a situațiilor în care, de exemplu, un set de date este simultan neconform, în curs de remediere și cu termenul de remediere depășit. Stadiul principal va fi declarat de entitatea responsabilă și verificat de Secretariatul General al Guvernului, cu sprijinul Autorității pentru Digitalizarea României. Indicatorii care pot fi determinați obiectiv din datele existente în portal vor fi generați automat, în măsura posibilului.

☒ **Responsabilul pentru date deschise**

Fiecare entitate publică sau întreprindere publică va desemna cel puțin un responsabil pentru date deschise și, după caz, pentru seturile de date cu valoare ridicată. Datele de contact funcționale ale acestuia vor fi publicate pe pagina instituției și în Portalul național de date deschise.

☒ **Date deschise prin proiectare în sistemele informatice publice**

Principiul datelor deschise prin proiectare nu instituie obligația autorităților sau instituțiilor publice de a crea seturi de date ori documente inexistente și nu modifică regulile prevăzute de Legea nr. 179/2022 potrivit căreia reutilizarea privește documentele existente și nu presupune crearea sau adaptarea acestora atunci când un asemenea demers ar necesita eforturi disproporționate. Obligația privește proiectarea sistemelor informatice astfel încât datele care sunt deja colectate, administrate sau generate în exercitarea atribuțiilor legale să poată fi exportate, documentate și reutilizate în condițiile legii.

Aceste cerințe vor trebui incluse în documentațiile de atribuire, caietele de sarcini și contractele de dezvoltare, modernizare sau mentenanță aferente sistemelor informatice publice, iar documentele de recepție vor atesta verificarea îndeplinirii lor.

☒ **Sanțiuni proporționale și mai eficiente**

Se introduc contravenții noi pentru nerespectarea obligațiilor privind declarațiile de deținere sau nedeținere, planurile de conformare, desemnarea responsabilului, publicarea informațiilor în registru, API-urile, punctele de contact tehnic, marcarea HVD în metadate, descărcarea în masă și includerea cerințelor de date deschise prin proiectare în achizițiile publice IT.

Regimul sancționator este gradual și proporțional, dar suficient de ferm pentru a asigura conformarea. Planul de conformare constituie un instrument de remediere și transparență și nu suspendă, prin el însuși, obligațiile stabilite de lege. Regimul sancționator se aplică împreună cu mecanismele de prevenție, avertizare și remediere prevăzute de legislația în vigoare. Pentru faptele care presupun aprecierea corectitudinii unei declarații, sancționarea este precedată de posibilitatea entității de a clarifica sau corecta informațiile într-un termen determinat.

5. Impactul social și economic

Prezenta propunere legislativă poate genera un impact pozitiv semnificativ asupra societății, economiei și administrației publice.

Pentru **cetățeni**, datele deschise înseamnă mai multă transparență, acces mai ușor la informații publice, posibilitatea de a verifica modul în care funcționează administrația și acces la servicii digitale mai bune.

Pentru **mediul privat**, datele publice reutilizabile pot sta la baza unor aplicații, produse, servicii, analize și soluții inovatoare. Datele geografice, economice, statistice, de mobilitate, de mediu sau privind societățile comerciale pot genera valoare economică și pot sprijini dezvoltarea unei economii bazate pe date.

Pentru **cercetare, presă și societatea civilă**, datele deschise oferă o bază mai solidă pentru analize independente, monitorizare publică, documentare, evaluarea politicilor publice și combaterea dezinformării.

Pentru **administrația publică**, publicarea standardizată a datelor contribuie la reducerea birocrăției, la evitarea solicitărilor repetitive, la interoperabilitate, la creșterea calității datelor și la o mai bună coordonare între instituții.

6. Impactul asupra administrației publice

Propunerea legislativă nu creează o instituție nouă și nu modifică arhitectura instituțională de bază. Ea consolidează rolul Portalului național de date deschise și al Secretariatului General al Guvernului, cu sprijinul Autorității pentru Digitalizarea României, în monitorizarea conformării.

Instituțiile publice și întreprinderile publice vor avea obligații mai clare de inventariere, publicare, actualizare, documentare și raportare. Aceste obligații sunt însă corelate cu instrumente de conformare graduală, cum sunt declarațiile de deținere sau nedeținere și planurile de conformare.

Prin introducerea principiului datelor deschise prin proiectare, propunerea legislativă urmărește ca, pe termen mediu, publicarea datelor să nu mai depindă de eforturi administrative manuale, ci să fie integrată în arhitectura tehnică a sistemelor informatice publice.

Desemnarea responsabilului pentru date deschise nu presupune înființarea unei funcții publice, a unui post sau a unei structuri organizatorice distincte. Responsabilitatea poate fi atribuită personalului existent, în funcție de organizarea și dimensiunea fiecărei entități.

7. Impactul financiar și bugetar

Măsurile prevăzute de prezenta propunere legislativă se vor realiza cu încadrarea în bugetele aprobate ale autorităților și instituțiilor publice implicate, precum și, după caz, prin utilizarea fondurilor europene nerambursabile, a fondurilor aferente programelor de transformare digitală și a altor surse legal constituite.

Propunerea nu instituie o autoritate nouă, nu presupune crearea unei structuri administrative distincte și nu instituie obligativitatea creării unor posturi noi. Costurile de implementare pot privi, în principal, adaptarea Portalului național de date deschise, dezvoltarea Registrului național al seturilor de date cu valoare ridicată și a interfeței publice de monitorizare, realizarea mecanismelor automate de verificare și adaptarea sistemelor informatice și a fluxurilor de publicare a datelor.

Pe termen mediu, efectele bugetare pot fi pozitive, prin reducerea costurilor generate de solicitări repetitive, raportări paralele, lipsa interoperabilității, contracte IT care nu permit exportul datelor și refacerea manuală a unor evidențe care ar trebui să fie disponibile în format digital.

8. Impactul asupra legislației în vigoare

Propunerea legislativă modifică și completează Legea nr. 179/2022 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public.

Prin modificările propuse se clarifică raportul dintre seturile de date cu valoare ridicată stabilite prin dreptul Uniunii Europene și seturile de date cu valoare ridicată naționale. Anexa la Legea nr. 179/2022 va cuprinde lista seturilor de date cu valoare ridicată naționale, grupate pe categorii tematice.

Propunerea nu afectează regimurile legale privind protecția datelor cu caracter personal, informațiile clasificate, securitatea națională, secretul comercial, confidențialitatea statistică sau alte limite prevăzute de lege. Publicarea datelor se va realiza cu respectarea acestor regimuri, inclusiv prin soluții alternative precum publicarea de date nepersonale, agregate, anonimizate sau a metadatelor, atunci când publicarea integrală nu este posibilă.

Calificarea unui set de date drept set de date cu valoare ridicată nu modifică regimul juridic aplicabil informațiilor conținute în acesta și nu poate transforma într-o informație publicabilă ori reutilizabilă o informație exclusă de la reutilizare potrivit legii. Obligațiile privind publicarea și reutilizarea se aplică numai în limitele domeniului de aplicare al Legii nr. 179/2022 și cu respectarea integrală a regimurilor juridice speciale aplicabile.

9. Compatibilitatea cu dreptul Uniunii Europene

Propunerea legislativă este compatibilă cu Directiva (UE) 2019/1024 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public și urmărește consolidarea aplicării acesteia în dreptul intern.

De asemenea, propunerea are în vedere aplicarea Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/138 al Comisiei, care stabilește lista seturilor de date cu valoare ridicată și modalitățile de publicare și reutilizare a acestora.

Propunerea distinge între seturile de date cu valoare ridicată stabilite prin actele juridice ale Uniunii Europene și seturile de date cu valoare ridicată stabilite suplimentar la nivel național. Stabilirea unor cerințe naționale suplimentare nu afectează aplicarea directă și prioritară a cerințelor obligatorii stabilite prin dreptul Uniunii Europene.

Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/138 se aplică, în forma sa actuală, seturilor de date cu valoare ridicată deținute de organisme din sectorul public și nu include în domeniul său de aplicare datele deținute de întreprinderile publice. Pentru acestea din urmă, obligațiile referitoare la seturile de date cu valoare ridicată stabilite la nivel național reprezintă o opțiune de politică legislativă națională, aplicabilă în limitele domeniului de aplicare al Legii nr. 179/2022 și cu respectarea dreptului Uniunii Europene.

Prin introducerea Registrului seturilor de date cu valoare ridicată, a interfeței publice de monitorizare, a obligațiilor privind API-urile, descărcarea în masă, metadatele, licențele și punctele de contact tehnic, propunerea legislativă creează mecanismele naționale necesare pentru o aplicare mai clară, verificabilă și eficientă a obligațiilor europene.

10. Termene de implementare

Propunerea legislativă stabilește termene strânse de punere în aplicare, pentru a evita întârzierea implementării:

- a) 30 de zile pentru aprobarea sau, după caz, actualizarea normelor metodologice;
- b) 60 de zile pentru operaționalizarea Registrului seturilor de date cu valoare ridicată și a interfeței publice de monitorizare într-o versiune funcțională minimă care să permită înscrierea entităților responsabile și a seturilor de date, actualizarea declarațiilor de deținere sau nedeținere, publicarea planurilor de conformare și evidența stadiilor de conformare;
- c) 30 de zile de la operaționalizarea registrului pentru actualizarea declarațiilor de deținere sau nedeținere și, după caz, a planurilor de conformare de către entitățile vizate;
- d) 180 de zile pentru implementarea integrală a funcționalităților Portalului național de date deschise prevăzute de prezenta lege.

Aceste termene sunt necesare pentru a asigura o punere în aplicare rapidă, dar etapizată, a noilor obligații.

11. Concluzii

Prezenta propunere legislativă urmărește să transforme datele deschise dintr-o obligație formală într-o infrastructură publică reală, verificabilă și reutilizabilă.

România nu are nevoie doar de seturi de date încărcate pe un portal, ci de date publice actualizate, documentate, standardizate, reutilizabile, accesibile prin API, însoțite de licențe clare și monitorizate public.

Priņ această propunere legislativă, fiecare set de date cu valoare ridicată va avea un responsabil, un termen, un stadiu de conformare, o modalitate de acces, o licență, metadata și, acolo unde este cazul, API și descărcare în masă.

Această intervenție legislativă contribuie la creșterea transparenței, la dezvoltarea economiei datelor, la modernizarea administrației publice, la creșterea calității serviciilor digitale și la alinierea efectivă a României la standardele europene privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public.

Un obiectiv suplimentar al propunerii este eliminarea raportărilor administrative paralele. Informațiile privind seturile de date, conformarea, blocajele și termenele vor fi actualizate direct în Portalul național de date deschise sau preluate prin mecanisme automate, iar rapoartele și indicatorii de monitorizare vor fi generați, în măsura posibilului, pe baza acestor informații. Astfel, transparența și monitorizarea nu trebuie să producă o nouă birocrație de raportare.

Pentru aceste considerente, supunem Parlamentului spre dezbatere și adoptare prezenta propunere legislativă.

În numele inițiatorilor,
Senator RUS Vasile-Ciprian

LISTA SUSTINĂTORILOR

propunerii legislative pentru modificarea și completarea
Legii nr. 179/2022 privind datele deschise și reutilizarea
informațiilor din sectorul public

Nr. crt.	Numele și prenumele senatorului/deputatului	Grupul parlamentar	Semnătura de susținere
1.	MÎNDRU CĂTĂLIN-EMIL	USR	
2.	ANGHEL RĂZVAN-PAUL	USR	
3	PAUM CYNTHIA	USR	
4	MEGOI EUGEN ROMY	USR	
5	CRISTIAN GRINBA	USR	
6.	Stefan Cleopatra	modificat	
7.	BOCHILEANU GEORGE-OTILIA	USR	
8	CERNIC SEBASTIAN	USR	
			V

Prin semnătură, inițiatorul își exprimă susținerea pentru prezentul proiect de lege
și solicită înregistrarea acestuia la Biroul Permanent al Senatului

LISTA SUSTINĂTORILOR

propunerii legislative pentru **modificarea și completarea**
Legii nr. 179/2022 privind datele deschise și reutilizarea
informațiilor din sectorul public

Nr. crt.	Numele și prenumele senatorului/deputatului	Grupul parlamentar	Semnătura de susținere
1	ECHERȚ ADRIAN	USR	
2	Paraschivescu Iordana	USR	
3	PLUSAȚ ANDREI	USR	

Prin semnătură, inițiatorul își exprimă susținerea pentru prezentul proiect de lege
și solicită înregistrarea acestuia la Biroul Permanent al Senatului